

Zijn zij gek of ben ik het?
Hoe je oriëntaties gebruikt bij organiseren

Samenvatting door: Wim van Dinten en Imelda Schouten

Je ontmoet regelmatig mensen die zeggen: “Ik begrijp niet meer wat er allemaal gebeurt. Beslissingen van anderen zijn soms nauwelijks te volgen. Of neem maatregelen van de overheid of bij ons op kantoor: de logica en argumenten zijn vaak ver te zoeken.” Om daaraan toe te voegen: “Zijn zij gek of ben ik het?” Na het lezen van dit boek weet je hoe zulke verschillen tussen mensen en organisaties tot stand komen en helpt het om nieuwe situaties te beoordelen.

Het boek laat je kennis maken met betekenisgeving: hoe je verschijnselen, gebeurtenissen, dingen, mensen of situaties beoordeelt. Betekenisgeving wordt zichtbaar in patronen die zitten in de beslissingen die je neemt, hoe je praat, schrijft, organiseert, met wie je omgaat en op welke manier je dat doet. Die patronen nemen als vooringenomenheid bezit van je, kenmerken je. Vooringenomenheid in betekenisgeving wordt in het boek ‘oriëntatie’ genoemd. We onderscheiden er vier: de open, rationele, zelfreferentiële en sociale. Door verschillen in achtergrond, cultuur, familie, omgeving en aanleg ontstaat in ieder mens een oriëntatiemix die je niet even snel kunt veranderen, zelfs als je dat graag wilt. In een toegankelijk geschreven stijl met veel cases wordt duidelijk hoe belangrijk oriëntaties in het dagelijks leven zijn, hoe je ze kunt herkennen en gebruiken bij organiseren.

Zijn zij gek of ben ik het is ook de titel van het derde hoofdstuk. We beschrijven hoe rationaliteit en zelfreferentialiteit organisaties en organiseren zijn gaan overheersen. Het gevolg is dat veel organisaties - vanuit betekenisgeving gezien - virtual realities zijn geworden en niet meer verbonden zijn met de realiteit. Het leidt tot mistransformaties: organisaties die modelmatig de wereld inkijken en waarin betekenisgeving vanuit de realiteit niet meer kan doordringen. De crises in de financiële wereld, de overheid en allerlei organisaties komen in het boek op die manier tot leven. Het wordt duidelijk dat bijvoorbeeld exorbitante verrijkingen van de top van organisaties uitingen zijn van virtual realities. Ook de teruglopende kwaliteit van dienstverleners vloeit daaruit voort. Het boek biedt aan de realiteit ontleende oplossingsrichtingen: het maakt zichtbaar welke maatregelen die door organisaties of overheden worden ingevoerd bij de realiteit passen en welke niet.

Het is opvallend dat in deze tijd waarin je steeds vaker hoort “Zijn zij gek of ben ik het?” er ruimte en mogelijkheden zijn om het anders, beter te doen. Eén van de belangrijkste vormen is contextgedreven organiseren. Met behulp van de moderne infrastructuur kunnen medewerkers zich gemakkelijker dan ooit verbinden met degenen die ze willen helpen en kunnen ze steeds meer van de context - de specifieke omstandigheden - van bijvoorbeeld klanten, patiënten of leerlingen uitgaan. De kwaliteit van leven die we in deze tijd zoeken, ontstaat juist in deze vorm van organiseren. Het boek laat zien hoe je organisaties contextgedreven kunt inrichten en dat het effectiever en rendabeler is dan ooit. Wij baseren ons op ontwikkelingen in technologie, veranderingen in oriëntatiemixen in de samenleving en de huidige stand van zaken op het gebied van organiseren, besturen en management. We beschrijven tien trends en de gevolgen daarvan voor organisaties. Je ziet voor je hoe onontkoombaar oriëntatie-overgangen zijn voor alle organisaties en waarop we moeten letten om daar straks de vruchten van te kunnen plukken.

Praten en denken over verandering en ontwikkeling is één, doen is een verhaal apart. Hoe geef je leiding als je alle oriëntaties herkent en overzicht hebt? Wat overkomt mensen als ze gaan doen waarin ze geloven en waarvoor ze zich willen inzetten? Waar loop je tegenaan als je die stap zet? Angst en tegenstand kun je overwinnen, je kunt er een parade tegen ontwikkelen, al heb je tijd nodig om je zelfvertrouwen, waarnemingsvermogen en vocabulaire te vergroten. En je hoeft niet alles alleen te doen: als iedereen op zijn eigen plek vasthoudt aan waar hij in gelooft en achter staat, ga je dat gedrag op een gegeven moment van elkaar herkennen.

Wij geven onze eigen ervaringen en kijk op dit terrein. Wij reiken graag de helpende hand aan degenen die door de stroom van gewoonten heen zwemmen en proberen de overkant te bereiken. Op www.sezen.nl bieden we de gelegenheid vragen, opvattingen en ervaringen uit te wisselen. In de epiloog melden we hoe een grote agenda eruit ziet als je de invloed van oriëntaties beter zichtbaar wilt maken.

Zijn zij gek of ben ik het? - Hoe gebruik je oriëntaties bij organiseren

Wim van Dinten en Imelda Schouten

Eburon / stichting Sezen

Delft, 2008 (verschijnt 9 september)

ISBN: 978-90-79768-01-1

271 pagina's

€ 27,90

bestellen: www.sezen.nl, www.eburon.nl of de boekhandel